

Anglicisme în publicații adresate tinerilor

MANUELA NEVACI

Universitatea „Ovidius”, Constanța

1. După 1990 lexicul românesc s-a confruntat cu „o avalanșă de anglicisme care au invadat limba și care continuă să crească într-un ritm accelerat”¹. Presa, un factor important în modernizarea limbii, oglindește din plin acest fenomen. Revistele adresate tinerilor sunt saturate de articole presărate cu anglicisme, iar adolescenții, din dorința de a epata, împrumută acest limbaj.

Pentru exemplificare, am analizat articole din revistele *Bravo* și *Cool girl*, din numerele publicate în ultimii trei ani (2001-2003). Cele două publicații apar bilunar, cu un tiraj de 13 700 de exemplare, având drept grup țintă tinerii cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani.

Definim anglicismele ca „împrumuturi recente din engleza britanică și americană, incomplet sau deloc adaptate (ca atare, ele se scriu și se rostesc în română într-un mod foarte apropiat sau identic cu cel din limba de origine)”².

Prezentarea care urmează are în vedere preferința pentru utilizarea anglicismelor în detrimentul termenilor echivalenți din limba română actuală, fenomen analizat în acest studiu în cele două publicații amintite.

2. Din materialul studiat am constatat faptul că majoritatea termenilor sunt neasimilați fonetic și morfologic la structura limbii române, ba chiar neînregistrați în lucrările lexicografice românești: *boarder*, *boyband*, *cover*, *college-shirt*, *casting*, *challange*, *fresh*, *look*, *modeling*, *maxi-single*, *nick-name*, *outfit*, *partytime*, *songwriter*, *target*, *t-shirt*, *up-grade*, *writing*.

Domeniile în care anglicismele sunt folosite cu frecvență crescută sunt: domeniul muzical și cel al vieții mondene, domeniul sportiv, precum și cel tehnic și economic.

2.1 În domeniul muzical, 65% din termenii selectați nu sunt atestați în lucrările lexicografice recent publicate:

boyband: „... a fost ziua în care *boyband-ul* britanic a anunțat public destrămarea trupei” (*Bravo*, 18/2002, p.3). Termenul are înțelesul de „trupă” și este reluat în finalul enunțului.

chart: „jumătate din All Saints au bombardat *chart-urile* cu track-uri de succes” (*Bravo*, 18/2002, p. 2). Se observă o specializare a sensului: *chart* desemnând „tabel”, „schemă” e utilizat aici cu sensul de „clasament al melodiilor”.

cover: „Artistul a lansat deja într-o nouă versiune *cover-ul* celor de la Soft Cell” (*Bravo*, 16/2002, p. 2). Sintagma *cântecul de pe coperta albumului* e înlocuită de anglicismul *cover-ul* atât din comoditate, cât și pentru precizia termenului.

girl-power: „Gwen a devenit întruchiparea perfectă a unei *girl-power* odată cu hit-ul puternic anti-macho «Just a Girl»” (*Bravo*, 6/2001, p. 12). Termenul semnifică o nouă modă în muzică, un nou prototip „fata puternică și independentă”, evocând, prin conotație, un anumit mediu cultural.

homestudio: în enunțul „tot aici și-a amenajat propriul *homestudio*” (*Bravo*, 9/2002, p. 2) desemnând „casă de înregistrări”, „propria casă de înregistrări” intră într-o construcție pleonastică.

new-wave: „sound-ul *new-wave*” exprimă prin asociere cu alt anglicism deja înregistrat în DCR, *sound*, în sintagma sound-ul new-wave (*Bravo*, 6/2002, p.16) o nouă modă în muzică.

songwriter: „Eu sunt și rămân *songwriter-ul* de la HIM”; „Ea a colaborat ca *songwriter-iță* și solistă”. (*Bravo*, 4/2001, p. 4). Femininul format prin derivare cu sufix moțional *-iță* demonstrează o

semiadaptare la structura gramaticală a limbii române, deși termenul înlocuiește pe mai vechiul „compozitor”.

Anglicisme precum *play-back*, *underground*, *show-man*, *come-back* sunt deja înregistrate de către DCR₂ și au fost împrumutate pentru brevilocvența lor în raport cu sintagmele existente în limba română: *play-back* pentru „interpretare mimată a unei înregistrări”, *underground* pentru „mișcare artistică subterană”, *come-back* pentru „revenirea în top a unei vedete”.

Termeni precum *live* „în direct”, *pop-dance* „muzică pop”, *single* „disc ce conține câte o singură piesă pe fiecare față” au pătruns deja în vocabularul internațional al domeniului muzical-artistic și nu ridică probleme de înțelegere așa cum se întâmplă cu anglicismul *track*: „jumătate din All Saints au bombardat *chart-urile* cu *track-uri* de succes” (*Bravo*, 18/2002, p. 2). Termenul nu este atestat în DCR₂ și a suferit o îmbogățire de sens: folosit inițial cu sensul de „pistă, urmă”, e utilizat acum cu cel de „melodie (melodie gravată pe o pistă a unui C.D.)”.

2.2 Domeniul vieții mondene înregistrează și el termeni noi, neatestați în DCR₂: *cool*, *college-shirt*, *fresh*, *hair-styling*, *outfit*, *t-shirt*, *tank-shirt*, pe lângă „mai vechii”: *cover-girl*, *casting*, *make-up*, *look*. Majoritatea se înscriu în categoria „anglicismelor de lux”³, existând un termen echivalent în limba română actuală:

cool, pentru „grozav”: „*Cool-Girl* vă prezintă aici cele mai *cool* trend-uri în *hair-styling*” (*Cool-Girl*, 12/2001, p. 17). Termenul apare cu o frecvență foarte mare în articolele analizate în cele două publicații amintite. În ceea ce privește frecvența este concurat de *look* „aspect”, termen atestat în DCR₂: „o nouă tunsoare un nou *look*” (*Bravo*, 4/2001, p. 23).

college-shirt: „fustă cu pliseuri late”; este explicat în reclama dată, pentru claritatea enunțului: „*College-shirt* fustă cu pliseuri late (*Cool-Girl*, 12/2001, p. 21)

tank-shirt este utilizat pentru vestă: „*tank-shirt* este de foarte mare efect dacă este purtat peste cămașă” (*Cool-Girl*, 7/2001, p.16), iar pentru „tricou” și „costum” apar termenii *t-shirt*, *outfit*: „*t-shirt* de culoarea untului”/ „Îndrăzniți un *outfit* complet din denim”.

Anglicisme precum *coktail*, *make-up*, *party*, *pub*, *trend* și compusul *super-trendy*, atestate în DCR₂ și discutate în VLRA⁴ au pătruns în limbajul curent al tinerilor – și nu numai – prin larga popularizare oferită de revistele cu subiecte din viața mondenă: „Vi s-a pregătit un *coktail* tare” (*Cool-Girl*, 10/2002, p.12); „... cu trăsăturile puse în evidență de un *make-up* strident, Christina dansează pe scena unui club” (*Cool-Girl*, 10/2002, p. 12); el însuși revine în branșă cu un *single solo* o piesă *super-trandy* (*Bravo*, 8 /2002, p. 16).

casting „selectare a actorilor pentru anumite roluri” și **modeling** „curs pentru manechine”, datorită caracterului lor internațional și preciziei exprimate sunt utilizați cu mare frecvență în publicațiile analizate: „aici a nimerit exact în perioada cu *casting-ul* pentru Akcent; „...nu e nevoie să fi urmat un curs de *modeling*” (*Cool-Girl*, 10/2002, p.13).

2.3 Domeniul sportiv este mai slab reprezentat în *Bravo* și *Cool-Girl*, tema articolelor fiind cu precădere muzica și viața mondenă a vip-urilor. Cu toate acestea înregistrăm atât anglicisme necesare: *boarder*, *fitness*, *snowboard*, cât și „anglicisme de lux”: *fair* și *outsider*.

snowboard desemnează atât sportul, cât și planșa cu care acesta se practică. Termenul nu e înregistrat în DCR₂ și reprezintă o trunchiere a compusului englezesc *snowboarding*: „el a început *snowboard-ul* acum șase ani și a participat deja la mai multe concursuri” (*Cool-Girl*, 7/2000, p.19).

outsider și **fair** (trunchiere a lui *fair-play*) și-au extins întrebuințarea îmbogățind sfera semantică a domeniului sportiv:

„L-a făcut să se simtă un *outsider* printre colegi” și „tu ești șefa pentru că ești *fair*” (*Cool-Girl*, 8/2002, p. 11).

2.4. *Boss, bussines-man, dealer, job, marketing, shopping*, sunt cele mai frecvente anglicisme din domeniul economic întâlnite în publicațiile adresate tinerilor. Ele sunt atestate în DCR₂ și DN și discutate de VLRA:

boss „Ești *boss-ul* grupului HIM” (*Bravo*, 4/2001, p. 4). Termenul are sensul de *șef*, iar **job** e utilizat cu sensul de preocupare și nu de „slujbă, serviciu”: „Las acest *job* lui Jennifer și Madonnei” (*Bravo*, 14/2002, p.8).

2.5. *Domeniul tehnic* înregistrează îmbogățiri semantice:

„Poți memora imagini digitale pe care apoi le poți folosi *wall-paper*” (*Bravo*, 6/2002, p.5). Utilizat inițial cu sensul de „tapet”, termenul apare în tehnică cu cel de „fundal”.

În limbajul tinerilor, a devenit familiară utilizarea termenilor precum *challenge* „provocare”, *nobody* „nimeni”, *target* „țintă”, *wicked* „ciudat”, preluând modelul întâlnit în mass-media, doar din dorința de a epata.

Motivația utilizării anglicismelor, după cum se poate observa din materialul prezentat, variază de la caz la caz. Unii termeni sunt introduși din comoditate sau pentru evitarea sintagmelor (*single* „disc ce conține câte o singură piesă pe fiecare față”). Caracterul internațional, precizia anglicismelor necesare, dar și nevoia de a înlocui „limba de lemn” din perioada anterioară anilor '90 au determinat invazia termenilor de origine engleză.

Majoritatea anglicismelor sunt substantive și adjective invariabile. Denumind noțiuni abstracte, substantivele au primit desinența de plural a neutrelor românești: *chart-uri, hobby-uri, party-uri, trend-uri*.

De asemenea, observăm preferința pentru compusele prin contopire (la majoritatea substantivelor compuse prin parataxă înregistrăm fenomenul contopirii): *comeback, outsider, partytime, snowboard*.

Din punctul de vedere al formării cuvintelor doar la *songwriter-iță*, prin primirea sufixului moțional *-iță* observăm o adaptare la sistemul limbii române. Procesul de adaptare este frânat de factori de natură sociolingvistică: vorbitorii nu renunță la varianta englezească pentru că „așa sună mai bine”⁵. Se observă însă tendința de formare de familii lexicale: de la *shirt-* înregistrăm *t-shirt, tank-shirt*, iar de la *trendy, super-trendy*.

Exemplele pot continua, anglicismele fiind o dovadă vie a evoluției limbii. Menționăm însă că am avut în vedere doar acei termeni care înregistrează o mare frecvență în ceea ce privește utilizarea lor în articolele publicate în paginile revistelor adresate tinerilor.

Prezentăm, în finalul lucrării, lista termenilor pe baza cărora s-a întocmit studiul, înregistrând și atestările acestora în DCR₂, DN și VLRA.

Nr. crt.	Anglicism	DCR ₂	DN	VLRA
1.	boarder	-	-	+
2.	bussines-man	+	-	+
3.	boy-band	-	-	+
4.	cover	-	-	-
5.	cover girl	+	-	+
6.	college-shirt	-	-	-
7.	casting	-	-	+
8.	comeback	+	-	+
9.	cocktail	+	+	+
10.	chart-uri	-	-	-
11.	challenge	-	-	-

12.	dealer	-	+	-
13.	e-mail	-	+	-
14.	fresh	-	-	-
15.	girlpower	-	-	-
16.	hair-styling	-	-	-
17.	hobby-uri	+	+	+
18.	homestudio	-	-	-
19.	hit	+	-	+
20.	happy-end	+	+	+
21.	insider	+	-	+
22.	job	+	-	+
23.	live	+	-	+
24.	look	+	-	+
25.	make-up	+	-	+
26.	marketing	+	+	+
27.	modeling	-	-	-
28.	maxi-single	-	-	-
29.	new-wave	-	-	-
30.	nick-name	-	-	-
31.	nobody	-	-	-
32.	outfit	-	-	-
33.	outsider	+	+	+
34.	pop-dance	+	-	-
35.	pub	-	-	-
36.	play-back	+	-	-
37.	partytime	-	-	-
38.	party	+	-	+
39.	super-trendy	-	-	-
40.	soft	+	+	+
41.	songwriter-iță	-	-	-
42.	sound	-	-	-
43.	show-man	+	+	+
44.	showbiz	-	-	-
45.	staff	-	-	-
46.	snowboard	+	-	+
47.	trend	+	+	+
48.	t-shirt	-	-	-
49.	tank-shirt	-	-	-
50.	track	-	-	-
51.	televoting	-	-	-
52.	up-grade	-	-	-
53.	uderground	+	-	+
54.	writing	-	-	-
55.	wicked	-	-	-
56.	wall-paper	-	-	-

NOTE:

¹ Dimitrescu, 1997, p. 3.

² Avram, 1997, p. 11: „Deși termenul pare să aibă o conotație negativă (ca specie de străinism sau xenism, cum i se mai spune; termenul *barbarism*, folosit de unii i se pare inacceptabil), nu-l restrâng nicidecum la împrumuturile neadaptate...”.

³ Pușcariu, 1976, p. 376.

⁴ Stoichițoiu-Ichim, 2001, p. 96.

⁵ *Idem*, p. 97: „O evidentă manifestare de snobism lingvistic este revenirea la ortografia etimologică în cazul unor împrumuturi vechi, perfect asimilate sub aspectul fonetic și grafic: finish, leader...”.

Sigle și abrevieri:

- Avram, 1997 = Avram, Mioara, *Anglicisme în limba română actuală*, București, 1997
Dimitrescu, 1997 = Dimitrescu, Florica, *Dicționar de cuvinte recente*, ediția a doua, București, 1997= **DCR₂**.
DN = Marcu, Florin, *Dicționar de neologisme*, București, 2000.
Pușcariu, 1976 = Pușcariu, Sextil, *Limba română. I. Privire generală*, București, 1976
Stoichițoiu-Ichim, 2001= Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, 2001= **VLRA**.

Bibliografie selectivă:

- Avram, Mioara, *Anglicisme în limba română actuală*, București, 1997.
Ciobanu, Georgeta, *Anglicisme în limba română*, Timișoara, 1996.
Dimitrescu, Florica, *Dinamica lexicului românesc -ieri și azi*, Cluj-București, 1995.
Dimitrescu, Florica, *Dicționar de cuvinte recente*, ediția a doua, București, 1997.
Hristea, Theodor (coord.), *Sinteze de limbă română, ediția a treia, revăzută și din nou îmbogățită*, București, 1984.
Preda, Irina, *Îmbogățirea lexico-semantică a limbii române actuale (cu privire specială la perioada post-decembristă)*, în L.R., XLI, 1992, p. 483-490.
Pușcariu, Sextil, *Limba română. I. Privire generală*, București, 1976
Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, 2001.

THE ANGLICISM IN PUBLICATIONS FOR YOUNG PEOPLE

Abstract

The Romanian vocabulary has witnessed of an invasion of “anglicisms” lately. The media, an important factor in the development of a language shows us clearly this phenomenon. The international character, the need to replace the “wood language” of the ‘90s, represents the reason why so many English words have entered our language.

The present article is a study on the lexical and morphological aspects of “anglicisms” found in the Romanian media during the years 2001-2003.

The following magazines *Bravo* și *Cool-Girl* provided the reference material for this study. The lexical terms were selected from different areas of activity, such as: music, social life, sports, economy and technology.